

**AZ ÚJ
MODERN
AKROBATIKA
RÉGEN ÉS MA**

MissionArt Galéria
Miskolc, 2020

Szerkesztette: Balázs Kata
Kutatás: Balázs Kata, Suba Boglárka
Grafika: Tellingner András

Felelős kiadó: Kishonthy Zsolt

Köszönet az archív felvételek készítőinek és
az Artpool Művészetkutató Központnak.

A kiadvány a Miskolci Galériában megrendezett
Pontos mint az atomóra című kiállítás
(2019. december 7 – 2020. február 1.) alkalmával készült

A kiadvány és a kiállítás az NKA és a Miskolci Galéria
támogatásával jött létre

Kiadja: a MissionArt Galéria
Nyomda: Tipo Top Miskolc
Miskolc, 2020.

TARTALOM

Balázs Kata: Előszó egy akciózenekar történetéhez	5
Erdei Krisztina: Ha a rágózás szakralizálódik. Interjú az Új Modern Akrobatika tagjaival	11
Új Modern Akrobatika-kronológia	23
<i>A Pontos mint az atomóra</i> című kiállítás	49
Válogatott bibliográfia	59

**Balázs Kata:
Előszó
egy akciózenekar
történetéhez¹**

feLugossy László, Szemző Tibor, Szirtes János, efZámbó István. Részletek a Pontos, mint az atomóra c. filmből (rendezte: Molnár Ágnes Éva, 2020).

Az 1986/87-től működő Új Modern Akrobatika történetével (korabeli sajtómegjelenések, archív felvételek, fotók és plakátok, valamint egy folyamatosan bővülő kronológia formájában) önálló „vendégtárlat” foglalkozott a Miskolci Galériában 2019. december 7-e és 2020. február 1-je között látható *Pontos, mint az atomóra* címet viselő kiállításban. Ez egy 1988-as közös tárlat inspirációjára jött létre az Új Modern Akrobatika három tagja, efZámbó István, feLugossy László, és Szirtes János munkáiból. Jelen kiadvány az ott kiállított anyagokból közöl egy válogatást, és igyekszik körvonalazni az Új Modern Akrobatika formáció történetét és tevékenységét a 2020 januárjáig összegyűlt dokumentumok és adatok alapján.

A nyolcvanas évek második felének jellemző művészcsoportjai, „képzőművész-zenekarai” közé tartozó Új Modern Akrobatika számos hazai és nemzetközi szereplésének csúcspontja az 1987-es kasseli documenta 8 performansz szekciójában (La Fête Permanente) való fellépés² – a Böröcz András-Révész L. László páros mellett –, amelyet Elisabeth Jappe szervezett. Szirtes János – akit a documenta felkért a részvételre – nem önállóan, hanem akkoriban alakult csoportjával érkezett, megerősítve a kurátor feltevését. Jappe ugyanis hasonló nemzetközi eseményeket tekintve példátlan módon a vasfüggönyön túli országokra irányította a figyelmét, amelyek művészeti életében – és ez elsősorban a nyolcvanas évekre jellemző – a csoportműködést, kollektívák, közösségek jelenlétét figyelte meg. A documenta akkori performanszrészlegének programja is

igazolja, hogy sajátos összhangot fedezett fel a radikális, szubverzív hetvenes évekbeli performanszot a kiterjesztett művészet nevében, poszt-modern eklektikában – gyakran csoportok, művészenekarok által – feloldó és kiterjesztő nyugati tendenciákkal. A documenta fellépői között a multimediális, önszerveződő és ilyen módon a „csináld magad” jegyeit hordozó alkotóközösségek között olyanok szerepeltek, mint az 1986 óta működő Black Market (1991 óta Black Market International) performansz kollektívája, a punk/poszt punk kultúra jegyében a performanszot és zenét ötvöző Tödliche Doris formáció (1980-87), vagy a Minus Delta T csoport. Előbbi vezetője, Wolfgang Müller alkotta meg a „zseniális dilettánsok” kifejezést, amely a nyolcvanas évek alternatív kultúrájának szinonimájaként vonult be a köztudatba. A felforgató performanszművészet és a médiaművészet úttörőinek számító Minus Delta T új tartalmakkal töltötte meg az alkotóművészek szembehelyezkedését a közönség elvárásaival, feszültté téve a közönség és az előadók közti kapcsolatot. A documenta 8 során „kulturális rendőrség”-ként bizarr kihallgatásoknak vetették alá a gyanútlan nézőket, és egy kalóztelevíziót is vezettek a Jappe által szervezett szekcióban.

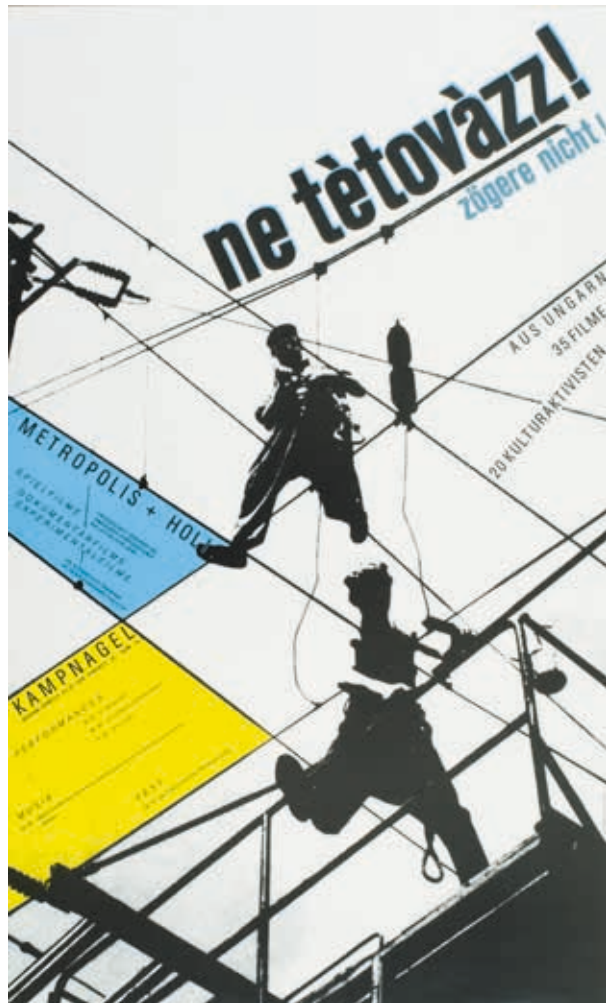
Annak ellenére, hogy mint csoport, az Új Modern Akrobatika egyfajta „akciózenekarként” működött, alapvetően egyéni teljesítményekből létrejövő, egymásra verbálisan, akusztikusan és cselekvésekben is reflektáló, és ezek különböző szintjeiből összeálló események létrehozása jellemezte. Koncertszerű fellépéseik a performansz és az improvizáción alapuló performativitás eszköztárát tágitották, miközben zenekari mintákat is követtek, és a tagok a képzőművészet mellett mindannyian kötődtek a zene valamely területéhez. A csoport létrejöttének közvetlen előzménye az új hullámos legendának számító Bizottság³ együttes, illetve a Hymnus⁴ performanszenekar felbomlása. EfZámbó István és feLugossy László az előbbi, Szirtes János pedig az utóbbi alapítóiként hozták létre az Új Modern Akrobatikát a – többek közt efZámbó és feLugossy által 1972-ben elindított – szentendrei Vajda Lajos Stúdió művészközösségéhez kötődő Waszlavik Gazember László zenész-performerrel, illetve Magyar Péterrel, az új hullámos zene egyik alapzenekarának, az Európa

¹ A jelen kiadvány sajátosságaihoz alakított szöveg az *Artmagazin* második Nyolcvanas évek-különszámában jelent meg először (82-86. oldal, 2020. január).

² A documenta-szereplésről bővebben lásd Balázs Kata: La Fête Permanente. Magyar résztvevők az 1987-es documenta 8 performanszszekciójában, *Artmagazin* első Nyolcvanas évek-különszám, 2019. 34-43.

³ 1980-1986, tagjai: Bán Mária, Bernáth(Y) Sándor, efZámbó István, feLugossy László, Kukta Erzsébet Kokó, Szulovszky István, Wahorn András, az indulásakor Waszlavik Gazember László, különböző időszakokban pedig Dorozsmai Béla, Gáli Ádám, Kreutz László, Victor Máté.

⁴ 1984-1987, tagjai: Dr.Horváth Putyi, Járai Alfréd, Szirtes János, Vető János és a „manók”-nak nevezett segítők (Kiss László, Magyar Péter, Másik János, Menyhárt Jenő, Méhes Lóránt, Galántai György).

Ne tétovázz! / Zögere Nicht! 35 Filme und 20 Kulturaktivisten aus Ungarn / Magyar hetek Hamburgban, Metropolis-Holi-Kampnagel, Hamburg, 1986. december 1-13.

A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

Kiadónak a dobosával. Az Új Modern Akrobatika kezdetei olyan eseményekre vezethetők vissza, mint a *Ne tétovázz!* címet viselő, magyar kultúrának (filmnek, zenének, képzőművészetnek) dedikált esemény Hamburgban,⁵ ahol az egyénileg jelen lévő művészek együtt is felléptek egy rögtönzött előadás keretében. Szintén ilyen volt a Hymnus Bizottságtaggokkal kiegészülten lezajlott koncertje az Iparművészeti Főiskolán 1986. november 22-én vagy a székesfehérvári Csók István Galériában rendezett *Idézőjelben* című kiállításon 1986. június 14-én. Kezdetben Új Modern Trióként léptek fel, amely a Trio nevű nyugatnémet új hullámos zenekar

⁵ *Ne tétovázz! / Zögere Nicht! 35 Filme und 20 Kulturaktivisten aus Ungarn / Magyar hetek Hamburgban, Metropolis-Holi-Kampnagel, Hamburg, 1986. december 1-13.*

után kapta az elnevezését. Később kezdték a karneváli, cirkuszi hangulatot sugárzó, egyszerre az esztrádszínház és a „magas művészeti” csoport képzetét keltő, az új és modern jelzők egymás mellett szerepeltetésével a tautológiára épülő, ugyanakkor ironikus elnevezést, az Új Modern Akrobatikát használni. Szemző Tibor a kortárs komolyzenéből érkezett, annak legfontosabb, nemzetközi hírű és kísérletező tolmácsolója, a 180-as csoport egyik alapítójaként; ő a nyolcvanas évek közepére már önálló repertoárral is rendszeresen fellépett.⁶ A korabeli alternatív képzőművészettel a hetvenes évek vége óta szoros kapcsolatot ápolt, maga is a zene és a médiaművészet, a zene és a film közti mediális határok feloldásával foglalkozik. Szemző a „vajdásokkal” már 1976-ban dolgozott együtt egy Bydgoszczban rendezett eseményen,⁷ Szirtes János nyolcvanas évek elején rendezett performanszainak pedig zenei munkatársa volt, alkalmanként a 180-as csoporttal együtt (pl. *Múló rosszullét*, Kertészeti Egyetem, 1981), megteremtve a korai, még a hetvenes évek radikális tendenciáihoz kötődő előadások akusztikai összetevőit. Ezek rendszeres eleme volt a performer/ek föld illetve víz alatti, azaz akadályoztatott közegben való lélegzésének kihangosítása.⁸ A hivatalos művészképzésből érkező Szirtes felLugossyval az *Inkaszámtan* formációban már együtt dolgozott 1983-ban, és egyaránt kötődött a konceptuális örökséget továbbvivő INDIGO csoporthoz illetve a dadaista-szürrealista felszabadultságban és az intézményes lét perifériáján működő Vajda Stúdióhoz is.

Az Új Modern Akrobatika egyenesen zenekari felosztásban is működött: felLugossy és Szirtes ismétlődő, gyakran a köztük létrejövő interakcióra épülő motívumokból építkező akusztikai és fizikai gesztusokat használva frontemberként, efZámbó, Szemző, Waszlavik, Magyar Péter és alkalmi közreműködők pedig a zenei szövet létrehozásával vettek részt az előadásokban. Az alkotók a saját motívumaikat is használták a „koncertek” során: ilyen az északot és délt jelképező fenyő és perzsaszőnyeg, a Szirtes munkáit a nyolcvanas években meghatározó korom szerepeltetése, szúró- és vágóeszközök, banális hétköznapi tárgyak protézisként való használata, mindennapi tevékenységek (például vasalás) átértelmezése, popzenei utalások és imitált operaáriák, valamint alapvető elemként felLugossy improvizatív (hang)költészete, meghökkentő aszociációkon alapuló szóképei. A Szemző által filmkamerából mikrofono-

⁶ Gondolatfolyam-beszélgetés Szemző Tiborral I. Balkon, 2016/11-12. 4-12.

⁷ A Szemző Kvartettel, 1976. április 4.

⁸ Pl. *Növény* (Szirtes-Beke, Berceányi Klub, 1983. november 29.), *Csodaszarvas* (Szirtes-Menyhárt Jenő, PLÁNUM'84, 1984. november 11. Almássy téri Szabadidőközpont

zással átalakított, az Új Modern Akrobatika fellépései mellett elsősorban saját zeneműveiben ma is rendszeresen használt hangszer egyszerre volt a kísérleti zene (hangkeltés) és film (események rögzítése) eszköze, amely a résztvevő-alkotó és a kívülálló-néző szerepére, különbségeire is rákérdezett, az expanded theatre-jelenséggel rokonítva a fellépéseket.

A nemzetközi kontextusba organikus módon illeszkedő és a nyolcvanas évek alternatív kultúrájának számos összetevőjét szintetizáló csoport tevékenységében felülíródott – a hierarchikus viszonyok létjogosultságát megkérdőjelező attitűd jegyében – a kultúra vertikális rétegződése, és a csoport azok között volt, akik át is mentették ezt a rendszerváltás utáni időszakba. Az Új Modern Akrobatika nem oszlott fel, alkalmanként ma is szerepelnek együtt, de feLugossy és Szirtes immár több évtizedes együttműködése is az itt végzett tevékenységből kiindulva kapott lendületet.

Erdei Krisztina: Ha a rágózás szakralizálódik. Interjú az Új Modern Akrobatika tagjaival ¹

Részlet a *Pontos, mint az atomóra* című filmből (rendezte: Molnár Ágnes Éva, 2020).

Egy készülő dokumentumfilm eleveníti fel az Új Modern Akrobatika művészeti formáció munkáját, melyben feLugossy László, efZámbó István, Szemző Tibor és Szirtes János dolgozik együtt, 1986 óta, változó intenzitással, a mai napig.

Sárospatakon jártunk a Vajda Lajos Stúdió nyári alkotótáborában, ahol Molnár Ágnes Éva rendezésében és Balázs Kata szakmai vezetésével készül dokumentumfilm az 1980-as évek egyik meghatározó művészeti csoportjáról.² A beszélgetés résztvevői feLugossy László író, képzőművész, a szentendrei Vajda Lajos Stúdió egyik alapító tagja, az 1980 és '85 között működött, legendás A.E. Bizottság zenekar énekese és szövegírója, Szemző Tibor, zeneszerző, előadó, médiaművész, az 1978 és '90 között létezett 180-as Csoport zenekar alapító tagja és Szirtes János képzőművész, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára voltak.

¹ A jelen kiadvány sajátosságaihoz alakított szöveg az artportal.hu felületén jelent meg 2019. augusztus 27-én, lásd <https://artportal.hu/magazin/ha-aragozas-szakralizalodik-interju-az-uj-modern-akrobatika-tagjaival/> utolsó hozzáférés: 2019. december 12.

² A 2019 augusztusában a Vajda Lajos Stúdió sárospataki művésztelepén forgatott *Pontos, mint az atomóra* címet viselő film 2020 januárjában elkészült (- a szerk.).

Erdei Krisztina (E.K.): Kezdjük a beszélgetést az 1980-as évek második felétől, de kérlek, tartsátok szem előtt azokat az olvasókat is, akik nem voltak se aktív, se passzív részesei ennek az időszaknak. 1986-ban oszlik fel a A. E. Bizottság, melynek közületek feLugossy László és efZámbó István is alapító tagjai voltak, és ha jól tudom, ugyanebben az évben alakul meg az Új Modern Akrobatika.

feLugossy László (feLL): Mi már ezelőtt is dolgoztunk együtt például Szirtes Jánossal a Bercsényi Klubban. 1983-ban az *Inkaszámtan* című produkció volt talán az első közös munka, amit utána számos másik követte. Aztán Hamburgban a Kampnagel Fabrikban, ebben a máig működő, összművészeti centrumban, ami otthont adott kelet-európai alternatív underground eseményeknek is, egy magyar nap kapcsán összetalálkoztunk. Csipinek (*Szemző Tibor – a szerk.*) önálló programja volt, Szirtesnek is, de fellépett a Hymnus együttesel is, én pedig efZámbóval. Ekkor határoztuk el Szemzővel, Szirtessel, efZámbóval, hogy létrehozunk egy közös produkciót. Innen indult az Új Modern Akrobatika. Mivel akciózene-karként működtünk, több hónapon keresztül próbálni sem kellett, a fellépések előtt egyeztettük a koncepciót, hogy ki hogyan vesz részt az akcióban, a domináns performanszmotívumokat és az ezek mellett megszólaló hangokat, zenei elemeket. Gyakorlatilag improvizáció volt az egész, ami összeállt vagy időnként egyáltalán nem állt össze. Az akciók eléggé megosztották a közönséget. Voltak, akik nem szerették. Nem kifejezetten slágerdalokat játszottunk. Voltak viszont, akik rajongtak értünk, ami azért kétséges.

Szemző Tibor (Sz.T.): Nekem az a legfontosabb meglátásom azok számára, akik akkor még nem éltek, hogy nagyon más korban éltünk. Ha csak a kommunikációs szempontot vesszük, akkor az internet előtti korszakról van szó. Kétpólusú világrend volt és mi még nagyon fiatalok voltunk. Minden paraméter más volt és ennek a jelentősége fontos az akciók megértéséhez.

feLL.: Mi a vasfüggöny egyik oldaláról utaztunk át a másikra.

Szirtes János (Sz.J.): A helyzetünket nehéz pontosan átadni. A Laca (*feLugossy László – a szerk.*) mondta, hogy a produkció sok alkotó közös munkájaként valósult meg bizonyos mikrotörténelmi szituációban, mikor feloszlott a Bizottság zenekar. Nekem a 180-as csoporttal (*kortárs zenét játszó zenekar – a szerk.*) már előtte is voltak performansz fellépéseim és a Hymnus performansz-csoporttal épp befejeztük a közös munkát.

Repülőszőnyeg 2,
Galeria Studio, Varsó,
1987. december 15.
Fotó: Marek Grygel
Várnagy Tibor
jóvoltából

Ezekkel a felszabadult energiákkal vágtunk bele az ÚMA-ba, amit nem neveznék zenekarnak, inkább formációnak. Egy olyan korszakban dolgoztunk együtt, amikor az emberek nem azért csináltak művészetet, hogy eladják, vagy pedig valamilyen nagy produkció készüljön, hisz nem is volt ebben az időszakban művészeti piac az ehhez hasonló produkciók számára, hanem gyakorlatilag egymásnak csináltunk dolgokat, egymással kommunikáltunk a performanszokkal. Nem lehetett bárkivel kommunikálni, csak akik a barátaink voltak. Ennek ellenére mi szerettünk volna a társadalom széles rétegével kapcsolatot teremteni. Ezért volt az, hogy próbáltunk kilépni a galériák, kiállítóterek sterilen zárt világából.

feLL: Szubkulturaként működünk. Kedves fiatalemberek, jókora humorérzéssel, kellemes öniróniával...

Sz.J: A szubkulturák pedig időről időre összetalálkoztak, barátságok révén, vagy egyszerűen csak megtalálták egymást. Romantikusan úgy fogalmaznék, hogy bűvópatakok voltak, amik így vagy úgy összefolytak, és elkezdtek egymásra figyelni. Ebbe beletartoznak a filmes kollegák, a zenészek, a képzőművészek, alternatív színházi emberek stb. A másik, hogy a mai napig szeretik meghatározni, hogy egy csoport vagy művész filmes, zenész, képzőművész, szobrász, grafikus. Mi ezeket a határokat nem akartuk és nem is tudtuk betartani. Volt egy érdeklődési körünk, és ennek megfelelően bűvópatakaként kerestük ennek a kifejezésformáit és lehetséges elemeit akár a zene, vagy inkább hang, akár az irodalom és a képzőművészet bevonásával. Ez nem polihisztorkodást jelentett, mert az egyes performatív elemek képviselői értették a dolgukat, profi zenészek, performerek, írók voltak. Nem az volt a lényeg, hogy nagyszabású zeneművet írjunk, ami a következő korszakok számára maradandó alkotásként marad fenn, hanem hangulatokat, de leginkább ideákat, érzéseket szerettünk volna kifejezni. Elsősorban a szabad gondolkodás volt a témánk. Nem volt igazán sem amatőr, sem professzionális, amit csináltunk, mindenki a saját területén fogalmazta meg az előtte közösen meghatározott koncepciót. Nem voltak megkülönböztetett rendezők vagy zenészek, mégis mindenki tudta és értette a szerepét, képesek voltunk együtt lélegezni. Szemző Tiborral a hetvenes évek végétől voltak közös munkáink, mert tudtam, hogy az ő zenei jelenléte számomra fontos szövetet teremt, amiben én performerként meg tudok jelenni. Lacával, az ő hihetetlenül szuggesszív és nyitott performatív karakterével is egyértelmű volt a munkakapcsolatunk.

E.K: Meg tudtátok mégis lepni egymást?

Sz.T.: Én eléggé meglepődtem, mikor Szófiában véres marhacsontok gurultak ki a fridzsiderből.

Sz.J.: Eleve az egyik motívumunk a hűtőszekrény volt. Igyekeztünk olyan hangszereket készíteni, amik különböző háztartási eszközökön alapulnak. Részben emiatt kerültek a véres koponyák a fridzsiderbe. Ennek jelentése eléggé egyértelmű volt, habár mégis mást jelentett ez a nyolcvanas évek éhező Varsójában vagy a jóléti Stockholm városában. Hangszerként a jég szekrény úgy működött, hogy a kitért ajtón kiguruló csontok után üressé vált fridzsider belseje elé térdelve, behajolván, ritmikusan bevertem a fejem a hátsó falába. Ezt a hangot egy kontaktmikrofon segítségével Szemző hangrendszere és zenei beavatkozása, kompozíciója révén erősítettük ki. Tehát az akció energiája adta a hang alapokat a zenei kompozíciónak. Az ÚMA pályafutása során ezt a módszert alkalmaztuk perzsa szőnyeg, japán kimonó, olajoshordó és egyéb rekvizitumok bevonásával. A lényeg az akciók indulatainak hang bemutatása. Engem ez a társaság különben folyamatosan meglepett. Mikor a *Két menyasszony, egy vőlegény* című performanszt adtuk elő, Öcsike (efZámbó István – a szerk.) például végig rágógumizott, és én ezen nagyon elcsodálkoztam az elején. Aztán ugyanígy rágózott külföldi fellépéseken is. Ez akkor feltűnést keltett: rágógumizni a performansz alatt! Később rájöttem arra, hogy az ehhez hasonló gesztusok Öcsike eredetiségét, egyéniségét és őszinteségét jelentik.

Sz.T.: Szerintem azért tűnt ez felháborítósnak, mert a performansz egy szakrális esemény. Másrészt mikor valaki egy performanszban rágózik, az szakralizálódik a rágóval együtt, és feszültségoldásnak sem utolsó tevékenység. Vagy az is lehet, hogy csak egyszerűen rágózott, mert elfelejtette kiköpni.

feLL: Egy hatalmas laboratóriumnak fogtuk fel a világot, és a fellelhető eszközökkel, médiumokkal őszintén és természetes módon kísérleteztünk. A kísérletezés az egész korszakra jellemző volt.

E.K: Felfoghatók médiakritikaként a munkáitok?

Sz.T: Én nem mondanám, hogy médiakritika volt. Inkább volt primer önkifejezés. Nem a semmiből jött, egymás mellé sodort a kor, már jóval az ÚMA előtt barátok voltunk, szinte a levegőben volt, hogy formációként is megjelenjünk és elkezdjük következesen együtt dolgozni. Talán azért

Két menyasszony, egy vőlegény, megnyitó performansz (efZámbó-feLugossy-Szirtes), feLugossy László Tavaszi díszkréció c. kiállításának megnyitóján, Művészteleni Galéria, Szentendre, 1988. március 18. A fotók Szirtes János archívumából származnak.

Két menyasszony, egy vőlegény, megnyitó performansz (efZámbófeLugossy-Szirtes), feLugossy László Tavaszi diszkréciónak megnyitóján, Művésztelepi Galéria, Szentendre, 1988. március 18. A fotók Szirtes János archívumából származnak.

nem alakultunk meg korábban, mert annyira kézenfekvő volt. Lacával is és Jánossal (*Szirtes János – a szerk.*) is szinte a felnőttkor küszöbétől együtt pörögtünk. A korszakban a sok egyívású és hasonló gondolkodású ember közösséget alkotott, és az ilyen csoportok adtak alapot a hasonló gondolatok kifejezésének írásművekben vagy zenei produkciókban, vagy a mi esetünkben performatív akciókban.

E.K: Mindhárman a csoport megalakulásának spontán és természetes voltát hangsúlyozzátok. Nagyon közel járunk a rendszerváltáshoz, ami Magyarországon talán túl békésen is zajlott. Mennyire volt a levegőben az átalakulás és foglalkoztatta-e az ÚMA-t? Elég sokat utaztatok nyugati területekre, ha jól értem, volt összehasonlítási alapotok.

Sz.T: A rendszerváltást '89 óta lehet tudni. Mi a hetvenes években vagy akár a nyolcvanas évek közepén nem tudhattuk, de nem is foglalkoztunk vele. A jelenben élünk, a jövőbe pedig nem láttunk bele.

Sz.J.: Ezt megint nehezen lehet elmagyarázni. Inkább egy példát mondok. A nyolcvanas években tényleg többet utaztunk a világban, és folyamatosan keresték a letépett körmeinket odaát, mivel azt képzelték, hogy mi rendőri terror és tényleges üldöztetés alatt szenvedtünk. Ez már nem volt teljesen így a nyolcvanas években Magyarországon, ellentétben a környező szocialista országokkal. Mi nem annyira érzékeltük a vasfüggönyt, bár tiltották be kiállításainkat, voltunk megfigyelve, és sok évig nem kaptunk útlevelet. Úgy voltunk ellenzékiek a vasfüggöny mögött, hogy leszartuk a politikai közeget. Nem akartunk pénzt vagy hatalmat, lehetett pénz nélkül létezni, relatíve szabadon. Mikor felkértek egy performanszra, akkor szóltunk filmes vagy színházas barátainknak a dobogó és a lámpák kölcsönzése miatt, odaszállították. Jöttek a résztvevők, megcsináltuk. Ma már egész más szervezési és anyagi vonzata van egy hasonló fellépésnek. De visszatérve a vasfüggönyre, volt nekünk egy fontos performanszunk, mikor az összes ÚMA tag jelen volt Varsóban, a nyolcvanas évek közepén a *Pałac Kultury*ban. A lengyel barátok pedig üzentek nekünk, lengyel underground művészek, arcok, hogy mi milyen szemét disznók vagyunk (ennek ellenére azóta is jó kapcsolatban vagyunk velük). És részben igazuk volt. Mert miért és honnan kellett volna tudnunk, hogy ők sztrájkolnak? Az ő nézőpontjukból mi exportáltuk az undergroundot, miközben ott kijárási tilalom volt és ők a politikai elnyomás ellen tiltakoztak, felfüggesztették az akcióikat, a kiállításokat, színházi produkciókat. Egyrészt nem működhetett direkt kommunikáció közöttünk, hisz ezen

dolgoztak az elnyomó rendszerek. Másrészt a mi szempontunkból nézve a passzivitás nem volt megoldás. Nekünk is voltak megfigyelt és betiltott eseményeink. Az egyik legjobban dokumentált performanszom a 180-as csoporttal és más művészekkel a Kertészeti Egyetemen előadott *Múló rosszullét* című performanszmunkám, amit a III/3-as ügyosztály nagyon részletesen megőrzött az utókornak.

Club 2000 záróprogramja, Almásy téri Szabadidőközpont, Budapest, 1987. május 16. Fotó: Pácser Attila

E.K: Más kelet-európai országok művészeivel milyen kapcsolatokat volt?

feLL: Erdélyből érkezett művészekkel találkoztunk, akik aztán Nyugat felé indultak tovább. Romániában a nyolcvanas években nem volt könnyű performanszokat vagy kiállítást szervezni. Teljes illegalitásban dolgoztak az ottani művészek. Szlovákiában, Lengyelországban is az intézményrendszeren kívül, privát házakban, barátoknál szerveztek művészeti akciókat.

Sz.J.: Poznań-ban, 1976-ban találkoztunk először lengyel underground művészekkel, József Robakowskival, Zbigniew Warpechowskival vagy Zygmunt Piotrowskival, illetve egy példaértékű nemzetközi formációval, a Black Market International-lel, amit Boris Nieslony, Roi Vaara és más nagyon ismert művészek alkottak. Tomas Rullerrel is szoros szakmai és

Toló c. performansz
efZámbó István,
feLugossy László,
Szirtes János Toló
c. kiállításának
nyitónapján, Miskolci
Galéria, Szabó Lőrinc
kert, Miskolc, 1988.
október 1. Fotó:
Lugosi Lugó László

baráti viszonyba kerültünk. Itt ugyanaz megtörtént, ami Budapesten vagy Szentendrén: az emberek gyorsan megtalálták a közös hangot, nem kellett hozzá sem nyelv, sem komoly előkészület. Mi mondhatjuk, hogy a mai napig megéltük ezt a közeget, ami ott akkor nagy hatással volt ránk.

E.K: A közeg és a név kapcsán jutott eszembe, hogy miért volt fontos számotokra az Új Modern Akrobatikában a *modern* szó megidézése?

feLL: Volt egy Modern Trió nevű német együttes. Először mi is Új Modern Triónak neveztük magunkat, legalábbis az Öcsinek ez volt az ötlete, de éreztük, hogy a modern nagyon ambivalens szó, és ezt provokációból, polgárpukkasztásból az akrobatikával próbáltuk árnyalni. Az első felállásban mi is trió voltunk, de bővült a csapat, aminek köszönhetően változott a közös munka karaktere a kísérleti zene, a performatív koncert és az akciózene irányába. Élő színpadi megmozdulásokat szerveztünk, melyekre nem jó kifejezés a koncert vagy a performansz önmagában, mert más társművészeteket is összefogott.

E.K: Tibor, a te alkotói attitűdöddel hogyan egyeztethető össze az Akrobatika tevékenysége?

Sz.T.: Az Akrobatika elég speciális helyet foglal el a munkáim között. Bár volt egy bizonyos strukturáltság, tervezettség, de minden Akrobatika-akció az adott pillanatban teljesedett ki. Az általunk képviselt tevékenységben nem volt semmiféle reprodukáltság, nem is próbáltunk, nem beszélünk meg előre, hogy milyen hangnemben fogunk zenélni. Belevetettük magunkat az adott pillanatba és azt éltük át. Ezáltal nem klisékben mozgottunk, hanem kitettük magunkat a megérzéseinknek. Pillanatköltészet volt, talán ez volt a legfontosabb eleme, ha pedig a zene felől nézem, akkor ez egyfajta kamarazene volt. Nagyon élénken reagáltunk egymásra, és ez a kamarazene egyik lényeges jellemzője, figyelni a többiekre.

E.K.: El lehet ezt rontani?

Sz.T.: El is kell.

Sz.J.: El lehet rontani, de mi nem tudtuk elrontani. A munkánk a bizalomra épült, hogy hittünk egymásnak, ismertük egymás rezdüléseit. Én a Lacával ezer éve úgy performálok, hogy abszolút meg van beszélve, elő van készítve, ki van találva, és közben figyelünk egymásra, a közönség pedig figyel minket. És ez is fontos dolog. A négy alkotó a közös munka során meg tudta alkotni saját magát. Tibor a zenei szövet. Én sosem kérdeztem meg, hogy milyen zenét fog komponálni és ő sem kérdezte meg,

hogy én mit fogok pontosan csinálni, ennek ellenére tudtuk, hogy mit fogunk együtt létrehozni.

feLL.: 1988-ban az *Önuralom* című filmben az Új Modern Akrobatika tagjai szerepeltek. Ez a film jól szemlélteti a csoport elképzeléseit az együttműködésről. Mindenki főszereplő volt benne.

Sz.T.: Igen, ez a film a közös munkánk lenyomata volt, de még visszanyarodva a zenei oldalra, képzelj el egy vonósnégyest! Ott is négy külön alkotó dolgozik együtt, nagyon kötött forma. Ha valaki elront valamit, akkor arra a többi rögtön reagál. Ilyen értelemben igaz, amit a János mond, hogy itt nem lehetett hibázni, mert nem előre megírt, kötött anyagot reprodukáltunk. Volt egy erős bizalom a jelenlévőkben egymás iránt, sose volt kritikai a magatartásunk, gondoljunk csak a Gazi (*Waszlavik Gazember László – a szerk.*) citerázására, amit mi nagyon szerettünk és elfogadtunk.

Sz.J.: Elrontani akkor tudtuk volna, ha valaki olyat kérünk fel a közös munkára, aki képtelen erre.

E.K.: A közönség része volt a produkciónak? Cél volt reagálni a közönség igényeire?

Sz.T.: Szerintem egyáltalán nem.

feLL: Nem nagyon, nem igazán. Csak később tudtam meg, hogy van közönség.

Sz.T.: Azért közben mindig lehetett érezni a közönség auráját.

feLL: A Szerb utcai dadaista fesztiválon nagyon hosszú programunk volt. Ott egy férfi transzba esett, az egész nagyon meditatív akció volt. Jól sikerült, és ezt részben a hálás közönségünknek köszönhetjük.

Sz.J.: Nagyon nehéz kérdés. Két dolog jut róla az eszembe. Az első reflexió, hogy én olyan iskolából jövök, ahol a performer az végrehajtó. A performer nem foglalkozik a közönséggel. Fekete ruha, fekete cipő, kopasz fej. Mikor a Lacával találkoztam, revelatív volt számomra, hogy ő mennyire nyitott a közönségre. Fontos számára a közönség, néha még kontaktál is vele. Ez nekem eleinte tilos volt. Utána jöttem rá, hogy csak ez a jó út, nem lehet bezárkózni egy robotikus mozgatsorba. Közben az idők során persze sokat változott a performer és a közönség kapcsolata, már számos, neves művész nyit a közönség felé, és nem csak happening módon. A happening eleve bevonja a közönségét. A Laca mindig bevonta a nézőket.

A rövid élet titka, Kortárs Művészet-Keresztmetszet (Dadaista törekvések a magyar művészetben), közreműködött: Járai Alfréd, Dr. Horváth Putyi, ELTE Szerb utcai épülete/Esztétika Tanszék, Budapest, 1988. május 13. A fotók Szirtes János archívumából származnak.

feLL: Az akcióművészet szintén találkozik a közönséggel. Sok olyan esemény van, ahol ezek a határok összemosódnak. Ha csak Marina Abramović tevékenységét nézzük, a kínai nagy falon végigsétáló, zárt mozdulatsorral szemben például egy kisebb belgrádi galériában előadott *Rhythm 0* című performansza során a közönség reakcióinak tette ki magát, mikor a felhasználható tárgyak közé egy megtöltött fegyvert is elhelyeztetett.

Sz.T.: Az Akrobatika elsősorban egy közösségi produkció volt, szemben Abramovic vagy más művészek performatív tevékenységével. Másik különbség, hogy erősen pop vagy rock volt, a szónak abban az értelmében, és ez egy generációs karakterjegy is, hogy a Hymnus és a Bizottság zenekarok egyértelmű hatással voltak, átszínezték az Új Modern Akrobatika koncertjeit. Az Akrobatika a műfajok között állt, nem lehet pusztán képzőművészeti jelenségként sem beszélni róla.

feLL: Mi a beatzenén nőttünk fel, a hatvanas évek beatzenekarai nagyon erős előképek voltak számunkra, és nemcsak a zene, de a divat és az életstílus is hatott ránk.

E.K.: Mi volt a csúcspontja a közös munkának?

Sz.J.: A nyolcadik kasseli documenta kurátorai érzékelték, hogy Kelet-Európában és így Magyarországon is az egyéni alkotók mellett az underground művészeti formációk is lényeges szereplői a szcénának. Elisabeth Jappe, a performanszokért felelős kurátor hívott meg engem, hogy vegyek részt a documentán egy formáció tagjaként, amit én állítottam össze, senki nem szólt bele. Számomra egyértelmű volt, hogy az Új Modern Akrobatikával szeretnék szerepelni. Több performanszot is létrehoztunk a kintlétünk alatt 1987-ben.

E.K.: Készült egy közös játékfilm is, a *Tiszta Lap*. Miért volt fontos, hogy filmes formában is megjelenjen a produkció, szemben az élő, akkor és csak ott előadott performatív koncertekkel, melyek csak részben voltak dokumentálva?

Dawn, documenta 8, La Fête Permanente, Bistro New York, Kassel, 1987. augusztus 20-23. Az előadások minden este változtak, de alapmotívumaik állandóak maradtak. Közreműködtek: Petra Korink, Váradi Anikó és az utolsó fellépésen Gazsi Judit. A fotó Szirtes János archívumából származik.

feLL: Épp ezért. Az emlékeinket szeretnénk volna feleleveníteni, újra átélni az elveszett foszlányokat. Az emlékeket egy fikciós keretbe szerkesztettük, hogy eltereljük a valóságról a figyelmet.

E.K: A filmben elhangzik egy állítás, hogy a kultúrának hősök kellene. Ti hogy látjátok magatokat, a kultúra hősei vagytok? Manapság vannak egyáltalán a kultúrának hősei?

feLL: A kultúrhérosz kérdése aktuális kérdés, hiszen békeidőkben csak a kultúrának lehetnek hősei.

Sz.J.: Mi nem akarunk hősök lenni. Már valószínűleg túl vagyunk életünk javán, ugyan még nem vagyunk kész az életművünkkel, de már van mit összegezni. Ez még önmagában nem tesz hőssé senkit. Szerintem mindenki keresse a saját hőseit a fiatalok között.

feLL: Én elsősorban dalszövegként gondoltam erre a részletre, e rövidke mondatra.

Sz.J.: Én azért ennél többet gondoltam bele. Emlékszem pillanatokra, melyek a mi kis szubkultúránkban hőssé tettek bennünket. Hősök voltunk akkor, és vannak, akik mind a mai napig nem is igazán hősei vagy celebjei, inkább legendái lettek ennek az időszaknak.

feLL: Nagyon sokan bele is haltak.

Sz.J.: Vagy meghülyültek. Mi azt hisszük, hogy még nem hülyültünk meg, és drukkolunk a negyven év alatti fiataloknak, legyenek ők az új hősök!

Új Modern Akrobatika- kronológia

Az adatgyűjtés 2020. január 17-én zárult le, de a kronológia új részletekkel való bővítése, a hiányzó adatok keresése és pótlása folyamatos. A közreműködőket csak akkor tüntetjük fel, ha az Új Modern Akrobatika szokásos tagságától eltérő résztvevő szerepel.

A kronológia összeállításában részt vett: Balázs Kata, Suba Boglárka

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

19?? május 13. ArtTér - Fiatal Művészek Szövetségének Fesztiválja, Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest

1986

április 30. Fellépés efZámbó István, feLugossy László, Magyar Péter, Szemző Tibor, Szirtes János, Waszlavik Gazember László részvételével, Új Vár Klub, Budapest

június 14. Hymnus- és Bizottság-koncert az *Idézőjelben* c. kiállításon, Csók István Galéria, Székesfehérvár

Fellépések a Vajda Lajos Stúdió Galériában, a pécsi Művelődési Házban, a pécsi Tanárképző Főiskolán, ill. Zajreferencia (Új Modern Trió néven) a Miskolci Galériában.

1987

január 17. *Halk (Csöndes) fény*, Múcsarnok, Budapest (Új Modern Trió néven)

Fotó: Pácsr Attila

január 30. Na'Conxipan 1. Képzőművész zenekarok fesztiválja, Eötvös Klub, Budapest

február 18. *Repülőszőnyeg 2* (efZámbó-Szirtes, közreműködött: Irene Westholm, Ksetin Bunkandorf), Rotor Galerie, Göteborg

február 20. *ErogÉntotem* címmel feLugossy László és a Dojóvákum műsora, közreműködött az Új Modern Trió, Pincészinház/ Képzőművészeti Szakközépiskola, Budapest

március 16. David Thomas and the Woodenbirds, excentrikus rockzene, bevezető műsor: ef Zámbo Happy Dead Band, Új Modern Trió, Pest megyei Művelődési Központ, Szentendre (Új Modern Trió/Vákuum néven)

Az esemény plakátja, tervezte: feLugossy László. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

április 11. A Tavaszi Tánchét Zárókoncertje, Bognár Mozsásstúdió, Budapest (Új Modern Trió/Vákuum néven)

Az esemény plakátja, tervezte: Szirtes János. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

május 3. Na'Conxipan 2. Képzőművész zenekarok koncertje, Egyetemi Színpad, Budapest (Új Modern Trió/Vákuum néven)

Fotó: Galántai György Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

Az esemény plakátja, tervezte: Cecil Modest (Soós Tamás). A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

május 16. Club 2000 záróprogramja, Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest

Fotó: Pácsér Attila

június 2. *Mágikus művek* c. kiállítás, a megnyitón Szirtes János: Ösvényekszertlek c. élőkép akciója, közreműködik az Új Modern Akrobatika, Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza

Meghívó, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

június 26. feLugossy László: *Röhögés, bégetés, Batu Kármén stb.* c. kiállításának megnyitója (efZámbó-feLugossy-Szirtes), Liget Galéria, Budapest

Az esemény plakátja, grafika: feLugossy László, tervezte: Várnagy Tibor. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

július 5. „a mosónők korán...AKTOK” c. kiállítás megnyitóján Új Modern Akrobatika, Dzsámbó Sztivin Happy Dead Band, Eszperantó Eszpresszó, Férfi múzszak, 2. műsor részlet, Vajda Lajos Stúdió Galéria, Szentendre

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

július 31. *Hajnal / Dawn*, Szemlő-hegyi-barlang, Moziterem (a kasseli documenta-szereplés hazai „főpróbája”). Közreműködtek: Gerlóczy Sári, Váradi Anikó

Az esemény szórólapja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

Szilágyi Lenke fotója a megnyitóról

augusztus 15. Nyárbúcsúztató szubkultúr-est, Galéria Eszpresszó, Szentendre

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

augusztus 20-23. Dawn, documenta 8, La Fête Permanente, Bistro New York, Kassel. Az előadások minden este változtak, de alapmotívumaik állandóak maradtak. Közreműködtek: Petra Korink, Váradí Anikó és az utolsó fellépésen Gazsi Judit

A fotó Szirtes János archívumából származik.

szeptember 10. Ungarn in der Roten Fabrik, Rote Fabrik, Zürich, *Neue Ungarische Kunst*, megnyitotta: Bp. Service és Új Modern Akrobatika

október 10. Érzés vákuum, Bercsényi Klub, Budapest

november 14. Új Modern Akrobatika-est (Koncertek: Dzsambó Sztivin Happy Dead Band, Waszlavik, Velorex, Nagy Feró, CsigaBiga, 180-as csoport, Új Modern Akrobatika; kiállítás: Felfüggesztett képek címmel efZámbó, feLugossy, Szirtes, videoprogram: az Új Modern Akrobatika saját videokísérletei, David Thomas szentendrei koncertje, nemzetközi video-kunst válogatás), Club2000, Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

december 3. Stúdió'87, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest. Cserhalmi György megnyitóbeszédét az Új Modern Akrobatika fellépése követte.

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

december 11. Dísz-szemle fesztivál, Egyetemi Színpad, Budapest

Az esemény plakátja, tervezte: Ocztos István. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

december 15. Repülőszőnyeg 2, Galeria Studio, Varsó

Fotó: Marek Grygel
Várnagy Tibor jóvoltából

További fellépések: Vajda Lajos Művészeti Szabadiskola, Szentendre; *Kilenc-ha egy beteg (Nine if one is sick) 1., 2.*, Brands Kladenfabrik, Odense, Közreműködtek: Kirsten Denholm, Tomas Lahoda; decemberben Az Új Modern Akrobatika fellépése, Mező Imre Kollégium „Hotel” Új Tükör Klubja, Martfű.

Odense. Fotó: Szemző Beatrix A felvételek Szemző Tibor archívumából származnak.

1988

február 19. *Páratlan, páros. Szaft.* A Vajda Lajos Stúdió és meghívott barátai közös kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest. Közreműködtek: Kirsten Dehlholm, Kiskéri Csilla. Fellépés a Szaft győri (Múcsarnok, 1988. április 12.) ill. dunaújvárosi (Uitz Béla Terem, 1988. május 5.) megnyitóján.

Meghívó, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

február 22. *Korea árvája c.* előadás Szirtes János kiállításának megnyitóján, közreműködött: Dankovics Dóra, Francia Intézet, Budapest

március 18. *Két menyasszony, egy vőlegény,* megnyitó performansz (efZámbó-feLugossy-Szirtes), feLugossy László *Tavaszi diszkréció c.* kiállításának megnyitóján, Művésztelepi Galéria, Szentendre

március 19. Az Új Modern Akrobatika fellépése a Fialat Művészek Klubja Tavaszi Fesztiváljának programján, Halászbástya, Budapest

Az esemény szórólapja, a Miskolci Galéria archívumából

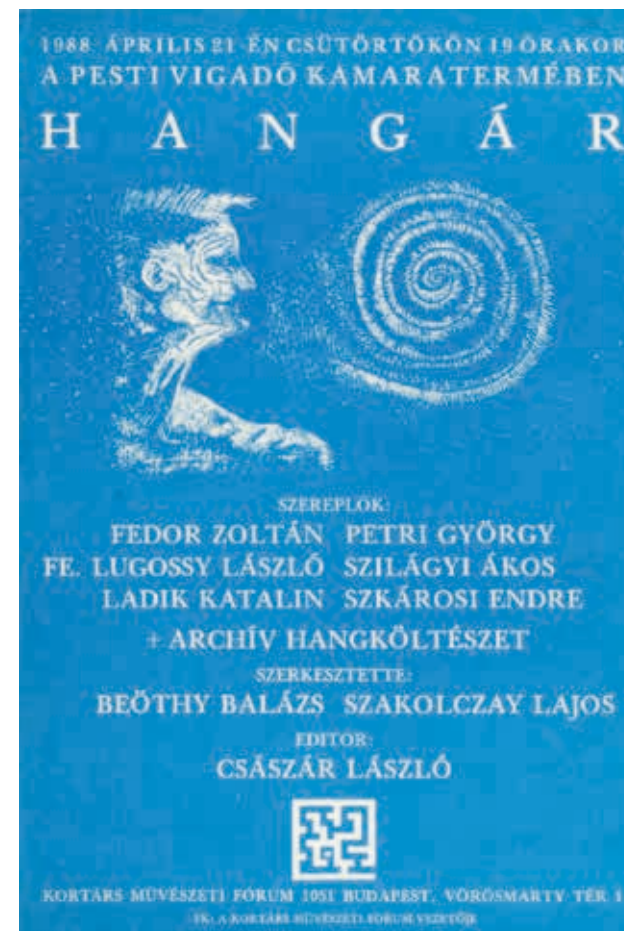
április 15. Szirtes János kiállítása, a megnyitón Új Modern Akrobatika-fellépés, Ifjúsági Ház, Szeged

Meghívó, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

április 21. Hangár-est, Pesti Vigadó Kamaraterme, Budapest

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

A fotók Szirtes János archívumából származnak.

május 13. *A rövid élet titka, Kortárs Művészet-Keresztmetszet (Dadaista törekvések a magyar művészetben).* Közreműködtek: Járai Alfréd, Dr.Horváth Putyi, ELTE Szerb utcai épülete/ Esztétika Tanszék, Budapest

július 17. *Betűk c. performansz, a Gravitáció c. kiállítás megnyitója, efZámbó István és a Fél Modern Akrobatika, Vajda Lajos Stúdió Galéria, Szentendre*

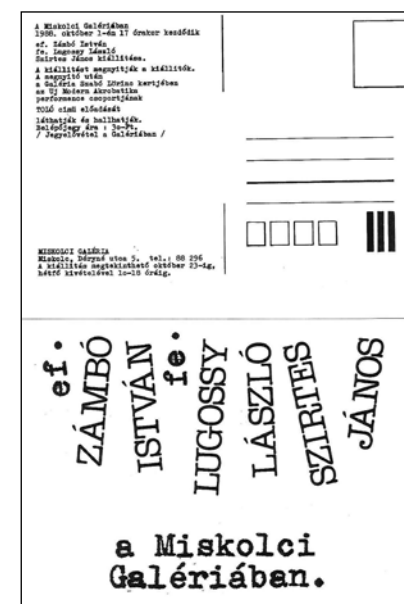
szeptember 5. *Új Művészeti Hadifegyverek, I. kerület Szentháromság tér (Régi vár kollégium aulája)*

Az esemény plakátja, tervezte: Bp. Szabó György. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

október 1. *Toló c. performansz efZámbó István, feLugossy László, Szirtes János Toló c. kiállításának nyitónapján, Miskolci Galéria, Szabó Lőrinc kert, Miskolc*

Meghívó, a Miskolci Galéria archívumából

A Toló c. kiállítás megnyitó akciója. A fotók Szirtes János archívumából származnak.

A Toló c. performansz.
A fotók Szirtes János archívumából származnak.

A Toló c. performansz.
Fotók: Lugosi Lugo László

október 2. Az Új Modern Akrobatika fellépése a Nehézipari Műszaki Egyetem I. Előadójában, Miskolc

november 1. Ezerkilencszázkilencvenkettő, Vajda Lajos Stúdió, Vajda Lajos Stúdió Galéria, Szentendre

december 1. Reformszüzek, Szirtes János: Szitanyomatok 1979-85 c. kiállításának megnyitóján, Szombathelyi Képtár, Szombathely (Reformszüzek címen továbbá: 1988. december 5. Új Hölgyfutár Revue, Gépies szóváltás IV/2, Radnóti Színpad, Budapest)

Az esemény plakátja, tervezte: Bukta Imre, A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

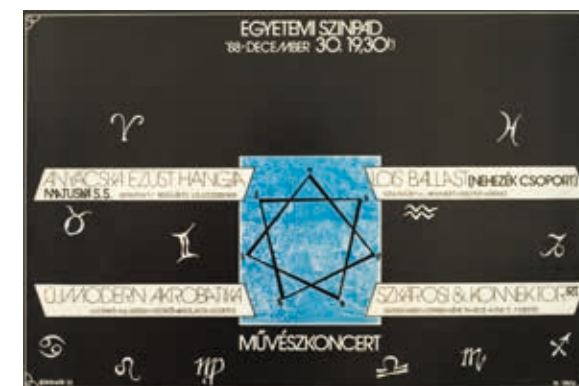
december 16. Az Új Modern Akrobatika fellépése, Fiatal Művészek Klubja, Budapest

November-decemberi zenei programok a Fiatal Művészek Klubjában, 1988. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

december 30. Művészkoncert (Új Hölgyfutár-est), Egyetemi Színpad, Budapest

Az esemény plakátja, tervezte: Bernáth(Y) Sándor. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

További fellépések: Summer symposion, Pozsony; Poznań (közreműködött: Kirsten Dehlholm); Varsó (Stodola, közreműködött: Kirsten Dehlholm); Mannheim (Szirtes János távollétében), ill. Vajda Lajos Művészeti Szabadiskola, Szentendre.

Kunst heute in Ungarn, az Új Modern Akrobatika fellépése, Neue Galerie – Sammlung Ludwig, Aachen (a kiállítás 1989. február 10-e és április 16-a között volt látható)

1989

január 14. Sztyúdió 30 – A Fialat Képzőművészek Stúdiójának zenés ajándékosara, Fialat Művészek Klubja, Budapest

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

április 22. *Utolsó szó*, Solidart Minifest-Új Hölgyfutár Revue 0/6, Fialat Művészek Klubja, Budapest

Az esemény plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

június 30. *Koholt napsütés c.* performansz a Hétvégi Expanzió, feLugossy László és Szirtes János kiállításmegnyitóján (Roskó Gáborral), Görög Templom Kiállítóterem, Vác

január 27. Fellépés Szirtes János *Másolat* c. kiállításának megnyitóján, Liget Galéria, Budapest

Az esemény plakátja, tervezte: Halas István. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

Váci Nyár '89. Avantgárd itt és most - Hétvégi expanzió, Görög Templom Kiállítóterem, Vác, 1989. június 30-július 2. A Hétvégi Expanzió katalógus borítója. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

július 1. *Önuralom* c. kísérleti film (rendezte: feLugossy László) vetítése, Görög Templom Kiállítóterem, Vác (Bemutató a Fiatal Művészek Klubjában: 1989. szeptember 13.). A filmben szerepel az Új Modern Akrobatika majdnem teljes tagsága és performansz-rekonstrukciókat is tartalmaz.

Részlet a Hétfégy Expanzió katalógusból, *Önuralom* - feLugossy László filmjének vetítése. A Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

október 5. *Magánhő*, közreműködött: Állami Hőség Női Kara, Művész mozi, Budapest

november 13. Magyar Narancs-est, Egyetemi Színpad, Budapest

november, Új Modern Akrobatika-fellépés, Bielefeld

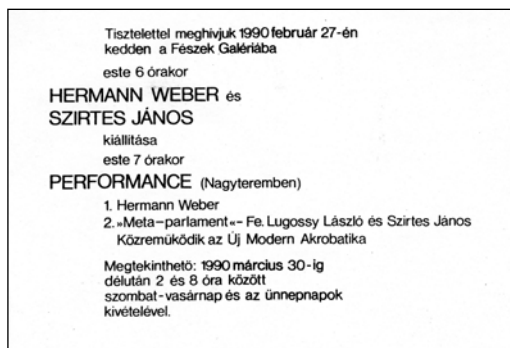
december 14. *Sertés Bradersz*, Új Modern Akrobatika-fellépés, Kinizsi mozi, Budapest

További fellépések: Szirtes János kiállításának megnyitója, Templom Galéria, Esztergom; Ady Endre Kulturális Központ, Újpest; Molnár Béla Művelődési Ház, Miskolc; Vajda Lajos Stúdió és Vajda Lajos Művészeti Szabadiskola, Szentendre.

Molnár Béla Művelődési Ház, Miskolc, 1989. A fotók Szirtes János archívumából származnak.

1990

február 27. Hermann Weber –Szirtes János kiállításának megnyitója, *Meta-parlament c.* performansz, közreműködik az Új Modern Akrobatika, Fészek Galéria, Budapest

Meghívó, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

március 3. Virrasztás. Performance-találkozó, Dunaújváros

május 17. az Új Modern Akrobatika fellépése (feLugossy távollétében), Magyar Intézet, Szófia

június 21-24 között Nap-nap Fesztivál, Pálvölgyi Barlang, Budapest

október 20. Nemzetközi Érzés-vákuum III., megnyitó performansz efZámbó István kiállításán, Csók István Képtár, Székesfehérvár

A kiállítás plakátja, a Szépművészeti Múzeum / Artpool Művészetkutató Központ gyűjteményéből

1991

március 15. Új Modern Akrobatika (dob: Molnár Gábor), I. Kis Magyar Performance Fesztivál, Pest megyei Művelődési Központ színházterme, Szentendre

június 21-24 között Nap-nap Fesztivál, Pálvölgyi Barlang, Budapest

június 30. Budapesti Búcsú, Az illúzió makacs, Szentháromság tér, Várnegyed, Budapest

augusztus 22. Performansz Szirtes és feLugossy *Dal a boldogságról. Akció Patafizich c.* kiállításának megnyitóján (Szirtes-feLugossy), Xantus János Múzeum Képtára, Győr

október 11. Az Új Modern Akrobatika fellépése a Győri Biennálén, Ifjúsági Ház, Győr

További fellépés: Széchenyi fürdő, Budapest

március 27. II. Kis Magyar Performance Fesztivál – a Szentendrei Tavasz Napok keretén belül, Pest megyei Művelődési Központ színházterme, Szentendre (Szirtes János)

július 4. Expanzió IV., Görög Templom Kiállítóterem, Vác

október 21. Szirtes János: *Rend c.* kiállításának megnyitója (Szemző-Szirtes performansz, ill. Szemző: *Kvintett vonósnégyesre és asztali akrobatikára*), Ernst Múzeum, Budapest

További fellépés: *Trió*, Media Festival, Magyar Intézet, Helsinki

1992

1993

Halott költő (feLugossy-Szirtes performansz),
Expanzió V., Vác

További fellépések: Diáksziget, Hajógyári-
sziget, Budapest; Pécs

1994

Fellépés Hajdúböszörményben

1995

március 17. Szentendrei Tavaszi Fesztivál
nyitóperformansza, Vajda Lajos Stúdió Galéria,
Szentendre

1997

június 27. *Konszonancia* c. kiállítás megnyitója,
Szentendre. Az Új Modern Akrobatika a
Dunaparti Művelődési Házban lépett fel (Kortárs
Zenei Fesztivál).

Program, a
Szépművészeti
Múzeum / Artpool
Művészetkutató
Központ
gyűjteményéből

augusztus 16. Sziget fesztivál, Budapest

október 9. feLugossy-Szirtes: *Kis feszültség* c.
performansza és Új Modern Akrobatika-fellépés
a szentendrei Vajda Lajos Stúdió jubileumi
kiállításának záróeseményén, Múcsarnok,
Budapest

2002

október 3. Új Modern Akrobatika-performansz
(feLugossy László és Szirtes János: *Láma*,
közreműködött Elek Judit), V. Kis Magyar
Performance Fesztivál

2003

november 8. *Instant célgörbe - a miafene - 40+1*
éves a Szentendrei Vajda Lajos Stúdió c. kiállítás
záróeseménye, Művészet Malom, Szentendre

2013

november 8. Záró performansz, Szirtes János
Pro/Contra című kiállítása, Zsolnay Negyed,
m21 Galéria, Pécs, 2014. Résztvevők: feLugossy
László, Simkó Beatrix, Szemző Tibor, Szirtes
János

2014

Fotó:
Dömölky
Dániel

2019

december 7. Performansz a *Pontos mint az atomóra* c. kiállításon (Miskolci Galéria, 2019. december 7-2020. február 2.)

Performansz a *Pontos, mint az atomóra* című kiállítás megnyitóján 2019. december 7-én.

A Pontos, mint az atomóra című kiállítás

Enteriőr a megnyitóperformansz rekvizitumaival, valamint Szirtes János festményével (1983) és *Kihalt állatok* c. installációjával (2019).

Enteriőr a megnyitóperformansz során használt tárgyakkal.

Szemző Tibor: *8mm-fón*

feLugossy László:
Képtávoldás, 2019.

Enteriőr a megnyitóperformansz során használt tárgyakkal.

Szirtes János: *A nagy kép* (1984) illetve *Buzogány* (1984) c. művei.

efZámbo István:
Tiszta természet,
2011/2019.

Enteriőr
feLugossy
László *Ember*
rakétával (2019),
A meditáció
levegője (2019),
valamint a *Valami*
differentia (2019)
c. műveivel.

Kiállítási enteriőrök.

feLugossy László:
A légbőlkapott,
2019.

Kiállítási enteriőr
feLugossy László
és Szirtes János
műveivel.

Szirtes János:
Színes szoba
(Pro 201), 2019.

efZámbó István: *Tiszta természet*,
2011/2019.

Enteriőr efZámbó István
műveivel (*Visszapillantás*, 1991;
Egyedi Beavatkozású Printek).

Enteriőr Szirtes János *Mozgó szoba*
c. munkájával (2019)
és efZámbó István
Tiszta természet
c. installációjával
(2011/2019).

feLugossy László:
Olvasószoba, 2019.

Új Modern Akrobatika régen és ma. Kiállítási enteriőrök.

Új Modern Akrobatika régen és ma. Kiállítási enteriőrök.

VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIA

Boros Géza: A Múló rosszullettől a Tartóshullámig, *Új Tükör*, 1987. július 9. 27. o.

Kozma György: Balzsam a szemnek, *Élet és Irodalom*, 1987. augusztus 14. 13. o.

András Böröcz, László Révész, János Szirtes, összeállította Mayer Marianna, szöveg: Néray Katalin, Beke László, Bora Gábor, Pataki Gábor, Szőke Annamária, Műcsarnok-Artunion, 1987.

Dawn, *documenta 8*, Kassel, szerk. Monica Goedl, Weber&Weidemeyer Verlag, 1987. 3. kötet 293. o.

Révész L. László, Böröcz András és Szirtes János életrajza, *documenta archiv*, docA_PS_Dawn_oA-1

La Fête Permanente – Sajtóközlemény és a kísérőesemények helyszíne és időpontja, 1987. augusztus 17., *documenta archiv*, docA_AA_d08_V0028-29

Komoróczy Tamás: Tudósítás a 8. kasseli documentáról. Szirtes János és az Új Modern Akrobatika, valamint Böröcz András–Révész László szereplése a kasseli documentán, *Ráma* (a Magyar Képzőművészeti Egyetem lapja), 1988. 49-59.o.

György Péter: Az esztétika Bermuda-háromszöge, *Jelenkor*, 1988. október, 975-979. o.

Kozma György: Bagoly az antennán, *Magyar Nemzet*, 1988. május 20. 7. o.

Boros Géza–Pataki Gábor: Fontosabb kortárs kiállítások, művészeti események, 1987. II. félév, *Művészettörténeti Értesítő*, 38. évf. 1989/1-4. sz. 181-182. o.

Virrasztás, *Performance-találkozó*, katalógus, szerk. Galambos Margit, Munkás Művelődési Központ, Mező Imre Iskola, Dunaújváros, Pantaleon Kulturális Egyesület, 1990.

Keserü Katalin: A nyelv flörtje a művészettel Magyarországon, *Holmi*, 1990. szeptember, 1020-1023. o.

Kovalovszky Márta: Öcsike kultuszt üz. efZámbó István: Nemzetközi érzésvákuum (performance), Székesfehérvár, 1990. október 20, *Holmi*, 1991. április, 523-26. o.

Új Modern Akrobatika, *I. Nemzetközi Grafikai Biennálé*, Győr, 1991. (katalógus)

Új Modern Akrobatika, *Magyar Műhely (Performance)*, 1992/85. sz., 13-15. o.

Tompa Imre: A polgárságról van szó, *Kurír*, 1992. február 27. 11. o.

Expanzió 1989-1993, szerk. Bárdosi József, Fiesta Alapítvány/Tragor Ignác Múzeum gondozásában, a Soros Alapítvány és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója támogatásával, Katedrális: irodalmi, művészeti és bölcséleti folyóirat, Dupla különszám, Vác, 1994.

Szentendrei Vajda Lajos Stúdió: 1972-2002. *Jubileumi kiállítás a Műcsarnokban, 2002. szeptember 4-október 6. Dokumentum- és szöveggyűjtemény*, szerk. Novotny Tihamér, Vajda Lajos Kulturális Egyesület, Szentendre, 2002.

Antal István: Mit gondolok a performance-ról általában? Gondolatok és egy beszélgetés V. Szentendrei Performance-és Nehéz Zenei Fesztivál kapcsán, *Balkon*, 2003/11.

Új Modern Akrobatika régen és ma. Kiállítási enteriőrök.

feLugossy László: SZUFLA – Túltermelési kísérletek a nyolcvanas évekből, szerk. feLugossy László, Kishonthy Zsolt, MissionArt Galéria, 2014.

Szirtes János: Performanszleírások, 1976–1988, *Magyar Műhely*, 2015/171. sz., 28–48. o.

Zombori Mónika: Stúdió dokumentumok a kapcsolódó dokumentumok tükrében, 3. rész: A nyolcvanas évek, *Artmagazin*, 2015/10. 58–65. o.

Gondolatfolyam-beszélgetés Szemző Tiborral I. *Balkon*, 2016/11–12. 4–12. o.

Pokoli aranykor, szerk. Rieder Gábor, Kieselbach Galéria, 2017.

Balázs Kata: La fête permanente. Magyar résztvevők az 1987-es documenta 8 performanszszekciójában, *Artmagazin*, első *Nyolcvanas évek-különszám*, 2019. 34–43. o.

Erdei Kriszta: Ha a rágózás szakralizálódik. Interjú az Új Modern Akrobatika tagjaival, *artportal.hu*, 2019. augusztus 27.

Balázs Kata: Előszó egy akciózenekar történetéhez, *Artmagazin*, második *Nyolcvanas évek-különszám*, 2020. 82–86. o.

Híradások, említések:

Napló, *Magyar Nemzet*, 1987. július 30. 4. o.

Napló, *Magyar Nemzet*, 1987. december 1. 7. o.

Klubok-Tükörben, *Új Tükör*, 1988. január 3. 46. o.

Kortárs művészeti fórum Győrött, *Népszabadság*, 1988. április 8.

Szirtes szítanyomatai és performance, *Vas Népe*, 1988. november 30. 1. o.

Alternatív koncert, *Esti Hírlap*, 1988. december 30. 2. o.

Művészkoncert, *Magyar Ifjúság*, 1988. december 30. 26. o.

Solid Art minifest, *Szabad Föld*, 1989. április 11. 6. o.

Hangok, színek a popvilágból, *Népszava*, 1989. április 21.

Magyar Nemzet, 1989. november 11. 9. o.

Europakoló Rémálomturné, *Film, Színház, Muzsika*, 1990. február 3. 19. o.

Virrasztás Dunaújvárosban, Performance találkozók, *Fejér Megyei Hírlap*, 1990. március 5. 1–2. o.

Ízelítő a Budapest Búcsúból, *Népszava*, 1991. június 29.

Művészbál, *Népszava*, 1992. január 27. 6. o.

Szentendrei Fesztivál, *Kurír*-reggeli kiadás, 1995. március 17. 11. o.

Bogácsi Erzsébet: A fény megszüli a sötétet. Beszélgetés Szirtes Jánossal párban járó műfajokról, *Népszabadság*, 1997. február 12. 17. o.

Magyar Nemzet, 2002. október 7. 15. o.